

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)

1/2 an 40 „ (30 lei)

1/4 an 20 „ (15 lei)

O lună 7 „ (5 lei)

Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unirea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 1 cor., a doua
și a treia oară 80 fil.

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

Paștile Domnului.

La mijlocul primăverii, când, sub stăpânirea razelor binefăcătoare de lumină și de căldură, firea întreagă s'a pus în mișcare: acum, când verdeța ceaspre slujba oamenilor a despiciat scoarța învârtoșată și a înlăturat brusul colțuros spre ascoate pâne din pământ sau spre a-și lua drumul cătră nori, când rădăcinile de glie țintuite împing cu putere rodnică umezeală până la vârful crengilor spre a le ascuți și mai tare, spre a le împodobi de nou cu flori mirositoare și apoi le împreună cu bogăția lor orânduită; acum, când paserile cerului prin ciripit înăntător au făcut să înceteze tainica tăcere a codrului, când pustiul răsună, căci puii leilor răgnesc ca să răpească și să ceară dela Dumnezeu mâncare lor: acum, acum, când totul e vieată și vieată într-o toată, Biserica sfântă pe noi, oameni după fire muritori, ne chiamă să prăznuim biruința vieții peste moarte: *Hristos a înviat!*

Mironosițele muieri, foarte de dimineață, mergând la mormântul lui Iisus, își zicea una cătră alta: cine va prăvăli noua piatră de pe ușa mormântului, — când deodată ingerul Domnului a zis lor: Pe Iisus căutați, Nazarineanul cel răstignit? — s'a sculat, nu este aici, iată locul, unde l-au pus pe el.

S'a sculat, nu este aici. Acesta este cuvântul cel sfânt, prin care, vestindu-se mărirea Domnului și dum-

nezească puterea sa peste toți vrășmașii săi, s'a scris și pe vecie s'a întipărit și îndeplinirea evenimentului celui mai mare din întreagă vieată trecută și viitoare a neamului omenesc.

Prin faptul glorioasei sale învieri din morți, Iisus Hristos s'a făcut într'adevăr ținta neperitoare a omenirii întregi, spre care dintru început, în fel și fel de formă, s'au îndreptat, prin suspinul patriarhilor și prin glasul profetilor, dorințele tainice, dar arzătoare ale trudiților pământeni, — țintă vecinică și centrul cel mai luminos, spre care și de care țintuite sunt de douăzeci de veacuri oftările după ajutor și mângâiere ale sufletelor omenesti, și țintuite vor și rămâne până când omul trăinicie își va avea pe pământ.

Nouă celor ce, spre cea mai scumpă din mândriile noastre, numele ni l-am dat lui Iisus Hristos, învierea sa din morți ne este izvorul vieții, temelia credinții și dumnezeiasca chizeșie a tuturor speranțelor noastre creștinești. Prăznuind așadar Paștile Domnului la ziua învierii sale prin înălțarea glasurilor de mărire și prin curățirea sufletelor noastre, mulțumită li aducem, căci de atâta har și mângâiere părtași ne-au făcut pe noi și ne-au așezat sub scumpa pavază a adevăratei sale Bisericii, în care și prin care, după lupta pământească, cu speranță tare, așteptăm să-l

preamărim de veci întru împărăția sa.

Sub stăpânirea acestor sentimente creștinești gândindu-ne să prăznuim sfințele Paști, cu neputință este să nu dăm, și din acesta și cel mai sfânt prilej creștinesc, expresie mângâierii, bucuriei și grațitudinii noastre, căci acum, după vreme așa de îndelungată, mila Domnului din belșug peste noi făcându-se, ne putem veseli inimile și înălța sufletele în pământul nostru liber și stăpâni pe soarta noastră. Dar tot atunci, întru bucuria și mângâierea noastră, așiderea cu neputință ne este să nu alergăm cu gândul nostru la frații noștri, cari sufer cu atâta amărăciune sub crâncenile lovituri vrăjmașe, și cari astfel mai mare lipsă de mângâiere simțeso într-o întreagă ființa lor.

O da, îndurerat este sufletul meu într-o toate cele

mai scumpe ale sale. Turma împrăștiată, bisericile pustii, profanate altarele și ciungărite cele sfinte, preoții și credincioșii batjocura lumii făcuți, lacrimi și suferințe fără de încetare, plâns și tânguire în toate părțile până într-o atâta, încât glasul meu, înecându-se în glasul obștesc al întregii turmei mele, trebuie să repețească cu profetul: și nu-i durere ca durerea mea!

Mare este însă Domnul Dumnezeu și puternic brațul său, și el în scurtă vreme capăt va pune durerilor noastre. Și aceasta dela el cu umilință cerșind, laudăm Numele său, și și dacă așa de mare ne este amărăciunea zilelor, noi cu încredere și cu speranță pe atâta mai mare prăznuim marită învierea din morți a Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos: Paștile Domnului, Paștile!

Episcop Demetriu Radu.

Două pastorale.

I.

Primum, de sfințele sărbători, pastorală P. S. Episcop *Iuliu*, al Gherlei, și a ll. S. părintelui vicariu *Dr. Vasile Suciu*, din Blaj. Amândouă sunt de un avânt și de o importanță extraordinară, tratând marile prefaceri actuale, prin prisma înaltului punct de vedere al creștinismului.

Regretăm, că spațiul nu ne permite să le publicăm în întregime, dar și părțile finale ce le dăm, formează un întreg rotunzit, reasumând cupriusul pastoralăi.

În Sfânta și luminată zi a Învierii Domnului, — când Mântuitorul Isus, după ce a fost călcat cărarea durerilor înfricoșate și a chinurilor nesfârșite pentru noi și pentru a noastră mântuire, ascultător făcându-se până la moarte, cu moartea pe moarte

a călcat și cu mărire din morți a înviat, câștigând vieată celor din morminte și nouă tuturor, — ce alt gând ne-ar putea stăpâni, Venerați Frați și Preaiubiți Fii, decât acela de a desrădăcina din sufletele noastre acel păcat blestemat, care a fost și este izvorul tuturor relelor, cari din greu apasă omenirea și a cărui nume este trufia. Astăzi când prin ascultarea Fiului lui Dumnezeu mântuire s'a făcut la toată lumea, hotărfa tare trebuie să trăiască în sufletele noastre, că vom îmbrățișa pururea calea ascultării și a supunerii, a legii și a ordinei, a dragostii și a păcii; carea duce la vieată câștigată nouă prin

luminata Înviere a Mântuitorului Isus, pe Care pentru ascultarea Sa pururea binecuvântată până la moartea Crucii „și Dumnezeu pe dânsul l-au preînălțat și i-au dăruit lui nume, care este peste tot numele; ca întru numele lui Isus tot genunchiul să se plece“.

Căci și azi acelaș duh necurat se apropie prin rostul unor oameni fără suflet și fără credința lui Dumnezeu, de inima poporului bun și credincios, încercând să-l ademenească cu aceeaș ispită, pentru a-l duce pe calea fărădelegii și a neascultării, a nesupunerii și a pierzării. Și astăzi auzim, Venerați Frați și Preaiubiți Fii, cuvintele duhului necurat, care a dus la pierzare pe strămoșii noștri: nu veți muri cu moarte dacă veți călca legea! N'ai lipsă de poruncă, n'ai lipsă de ascultare și supunere, n'ai lipsă de credință și de Dumnezeu. Lasă-le toate la o parte și atunci îți-se vor deschide ochii și vei fi liber și vei cunoaște binele și răul; tu vei fi singur domn. Deși alte cuvinte, iubii mei, acelaș lucru se spune și azi din partea apostolilor duhului necurat: călcarea în picioare a tot ce este poruncă și lege, delăturarea a tot ce este sfânt și autoritate, ștergerea a tot ce este ordine și cinste, pentruca peste tot și pe deplin se domnească fărădelegea și necinstea, anarhia și destrăbălarea, cu un cuvânt pentru a înstăpâni împărăția duhului trufiei și a împotrivirii.

Boală de moarte este aceasta, Venerați Frați și Preaiubiți Fii, de moarte nu numai pentru singuratici, ci pentru neamuri întregi. Ridicați ochii în jur și priviți ce s'a ales din neamurile, odinioară puternice, atinse acum de această boală letală. Dumnezeu Părinților noștri ne ferească poporul și neamul de această pedeapsă, croită până azi pentru popoarele, cari au păcătuit împotriva legilor firii, asuprind pe cei slabi și încumetându-se ași arogă dreptul de a fi judecator pe pământ, de vreme ce judecata este a lui Dumnezeu.

Nu se poate, Venerați Frați și Preaiubiți Fii, ca acest popor să-și uite de mila Domnului fără margini arătată față de noi chiar în zilele acestea, când vedem că ne-a dăruit nouă să ajungem întruchiparea visului nutrit de părinții noștri veacuri dearândul, respălând lacrimile și suferințele lor cu împreunarea tuturor fraților noștri, ridicându-ne neamul întră cele puternice atunci, când împărații mari a lăsat să se prăbușească sub povara fărădelegilor lor. Așa că auzim cuvintele Domnului întru osânda lor: „Voi

pierde semeția celor fărădelege și trufia mândrilor o voi smeri“. Is. XIV. Iară despre tine scump poporul meu, din mila Celui Preamilostiv, s'au împlinit în auzul urechilor tale cuvintele prorocului Isaia (XLIII 5) fără vrednicia ta, în butul păcatelor și fărădelegilor tale: „Nu te teme, că eu cu tine sunt, dela răsărit voi aduce semănta ta și dela apus te voi aduna“. Pentru aceea în ziua carea a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne seselim într'însa, când cucernici plecăm genunchii inimelor noastre și cu tot focul sufletului noastre și cu tot focul patimilor nemărginite, preasfinte și de viață dătătoare a Mântuitorului lumii Isus Hristos, a cărui Înviere preamărită o prăznuim, nu se poate să nu se întărească în noi credința părinților noștri, carea a fost singura tărie și unicul sprijin în decursul veacurilor de suferință și carea singură ne-a învrednicit să ajungem, ca la aceste sfinte și dumnezești Paști, să prăznuim totodată învierea neamului nostru la o viață nouă, puternică, fericită; să prăznuim adevăratele Paști, scăparea din robia de veacuri. Nu se poate, Venerați Frați și Preaiubiți Fii, să nu ne aducem aminte în această sfântă și strălucită zi, că ceea ce ne-a învrednicit Dumnezeu preamilostivul să ajungem, este a-se datorii credinței cucernice a părinților noștri, păstrată neatinsă și și neprihănită în decursul veacurilor, este a se datorii Bisericii aceleia pururea prigonite și asuprite, carea a știut să țină cu sfințenie totdeauna aprinsă lumina credinței în sufletele poporului de mucenici, cari în această credință îmbrăcau durerile și amarul suferințelor, ce pregăteau învierea strălucită care o prăznuim noi astăzi. Nu trufia să ne cuprindă azi, căci nu prin trufie am ajuns la acest praznic, fără prin smerenia și suferința de mucenic a părinților noștri, carea trebuie să pătrundă și azi sufletul nostru. Cu indignare creștinească fie respins orice apostol al întunerecului, care ar încerca să se apropie de sufletul îmbrăcat în haina de sărbătoare a Învierii a acestui neam fericit căruia mărire i-a făcut cel Puternic și a Cărui nume Sfânt este. Nici cu numele să nu se ademenească între voi această plagă detestabilă, trimisă din partea preadreptului Judecator pentru pedepsirea celor semeți, cu cugetul inimei lor, și cari semeți puternici, judecați au fost să fie scoboriți de pe scaune, în cari Atotputernicul i-a așezat pe cei smeriți. Iată popor bun și credin-

cios că mila nemărginită a Părintelui ceresc socotita credința și suferința de veacuri a părinților tăi și te-a învrednicit a te afla între cei smeriți, pentru a te afla între cei smeriți, pentru a te ridică pe scaunele celor puternici, pentru a te acoperi de bunătațile celor bogăți. pe cari i-a scos afară deșerti. Adunatu-te-a dela răsărit și dela apus, mărît-a îndoit țara ta, sculatu-te-a la viață nouă, așteptând dela tine să rămâi tare în credința mântuitoare, în smerenia și cinstea părinților tăi, ca să putem duce cu toții țara mare și frumoasă la propășire și înflorire pentru a fi leagăn de fericire și îndestulare pentru fiecare cetățean, ca astfel în liniște și pace să-și poată lucra tot sufletul mântuirea veșnică. Nu fraților, nu! În ziua mare a Învierii la inima acestui popor nu poate și nu-i iertat se pătrundă duhul neascultării și a nesupunerii. Acest popor cu o gură și cu o inimă are să ridice preamărire preamilostivului Dumnezeu, care a privit smerenia părinților noștri, și avem să rostim cu toții cântecul de mulțămînt și mărire a Celei mai fericite Mame și pururea Vergure Maria. „Mărește sufletul meu pe Domnul și s'a bucurat duhul meu de Dumnezeu Mântuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei sale, că lată de acum mă vor fericii toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărire cel puternic și sfânt a numele Lui“¹⁾. Văzând deci boala letală carea din mâna letală carea din mâna preadreptului Judecator i-a ajuns pe cei ce sunt osândiți peririi, carea în vremea din urmă a ajuns chiar și pe Pharaonii noștri, toți să devenim apostoli înflăcărați ai credinții părinților noștri, ferindu-ne noi și ferind pe frații noștri de veninul ucigător al duhului necredinții și a neascultării, ținând pururea aprins în suflet creștinesc focul credinții și a dragostii.

„De vei auzi cu auzul glasul Domnului Dumnezeuul tău, și vei face cele plăcute înaintea lui și vei pune în urechi poruncile lui, și vei păzi toate îndreptările lui, toată boala, care am adus asupra Egiptenilor, nu o voi aduce asupra ta, că eu sunt Domnul Dumnezeuul tău cel ce te vindec pe tine“. Eș. XV. 26.

Nu ne va atinge boala ucigătoare dacă vom face cele plăcute Domnului. Și cum nu le-am face, când sufletul nostru trebuie să ardă de vecinică recunoștință pentru darurile Domnului înbelșugate, cu cari ne-a acoperit. În ziua

strălucită a Învierii Domnului Care neamul ni l-a adus la nou înbelșugată viață, văzând pri mejdia ce ne amenință sufletele poporului și țara scumpă, cu gură și cu o inimă să cântăm de biruință: „Să se scoale Domnul și să se risipească vrășmașii lui, și să fugă dela fața lui cei ce-l uresc pe dânsul. P cum se risipește fumul să se risipească, pe cum se topește ceara de fața focului, așa să piară păcătoșii dela fața lui Dumnezeu, și dreptii să se veselească, să se bucure înaintea lui Dumnezeu, să se desfășere întru veselie“).

Astfel făcând cu suflet curat și cu inimă liniștită vom răspunde „adevărat că a înviat“ căci cu Hristos, care cu moartea pe moarte călcând din morți a înviat, vom fi înviați și noi sufletește și viața sfântă nouă și scumpă vom fi păstrați în acelaș Hristos Isus, „Hristos a înviat“ fraților. Să ne închinăm deci sfintei Învierii la celei de a treia zi. În această sfântă închinare să petreceți Priveghiați, stați în credință îmbărbătați-vă, întăriți-vă.

Darul Domnului nostru Isus Hristos cu voi. Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Isus Amin“).

Gherla în Dumineca Florilor la 12 Aprilie 1919.

Episcop IULIU.

II.

Iubiți Credincioși!

Pe cum cea mai mare minune din viața Domnului Hristos a fost învierea Lui din morți, tot asemenea cea mai mare faptă din viața de veacuri a poporului românesc a fost învierea lui națională. Împărații cum eram sub 3—4 împărații, eram osândiți la moartea integrității noastre naționale. Basarabia avea să fie înghițită și contopită în nesațioasa Rusia; Bucovina era amenințată cu cucerirea neamurilor străine, iar noi aci, în fosta Ungarie, amenințați eram cu desnaționalizare.

Am fost restigniți prin mulțimea legilor, făcute toate împotriva noastră.

Am fost închiși în mormânt. Nu puteam să strigăm și nu puteam nici baremi să suspinăm, căci strigătele noastre de durere, suspinurile noastre, erau socotite ca tot atâtea fapte de tradare, făcute în contra închipuitului stat național maghiar. Ni-au luat limba din unele biserică, ni-au împiedecat cultivarea în graiul nostru, în școlile susținute cu banii noștri.

Ni-au scos limba din administrație. Rând pe rând ni-au es-

¹⁾ S. 67, 1—3.

²⁾ I. Cor. XVI. 13. 23. 24.

³⁾ Luc. 46 48.

chis din toate deregătorile publice, dela administrație, dela justiție, dela instrucție, dela poște și telegraf, dela comunicație și dela comerț. Nu era loc pentru noi la finanțe și ne erau ușile închise la averile și la favorurile statului.

Pus-au și păzitori la mormântul nostru, ca nu cumva să înviem. De multe ori strajele plătite erau oameni din sângele nostru, cari pe spatele și cu jertfirea noastră făceau cariere strălucite.

Împărțit-au în vremea din urmă hainele noastre lor-și și peste cămașa noastră au aruncat sorți. Noua arondare a comitatelor, statificarea administrației, noua lege electorală, ordinațiunea despre cumpărarea imobilelor, comisarii puși peste preparandiile noastre și zona culturală, care se putea lărgi până la marginea românismului erau să fie cele din urmă lovituri de moarte în viața noastră națională.

A sunat însă și pentru noi ceasul învierii. Glasul libertății și al egalei îndreptății, solia lui Wilson despre libera dispunere a popoarelor peste soartea lor, ne-a sculat și pe noi din mormântul în care eram așezați. Am înviat.

La adunarea dela Alba-Iulia ni-am spus cuvântul nostru, ni-am croit drepturile noastre, dela cari așteptăm fericirea noastră de aci de pe pământ.

Mulți, mai ales din cei pripiți, în nerăbdarea lor, vreau să vadă îndată roadele învierii noastre. Vreau să vadă întru chipate promisiunile făcute. Ei nu-și dau seama de ranele cuieilor din mâinile și din picioarele noastre și nu se gândesc la împunsătura de lance din coasta trupului nostru.

Ei nu-și dau seamă, că pentru a căpăta pământul ce li-s'a promis, trebuie mai întâi consacris pământul din întreaga țară și că trebuie apoi socotiți ceice au lipsă de el. Ei nu se cugeată, că trebuie statorit prețul pământului, după ținuturi, căci nu poate fi acelaș preț pretotindenea. Oamenii aceștia nu se gândesc, că trebuie socotit care om de unde să capete pământ, căci dacă sunt sate, unde este pământ de împărțit, cu mult mai multe sunt satele, unde și până acum a fost prea puțin pământ. Și peste toate acestea ei nu bagă de seamă, că la comasarea din un singur sat trebuiau, și mai înainte, mai mulți ani de zile, și acum așteaptă, ca în câteva luni să se împartă pământul din întreaga țară.

Neținând seamă de ranele cuieilor, acești oameni așteaptă să nu se mai facă recivirări. Ei

nu știu, că dacă Dumnezeu a făcut să rodească țarina lor, pe airia n'a fost roadă, și că alții n'au pământ și totuși trebuie să trăiască. Ei nu se gândesc la producția slabă din anul și din anii trecuți, care trebuie împărțită cu cruțare, ca să ajungă la toți. Ei n'au în vedere nici lipsele armatei, care ne apără țara și ne asigură viața și avutul. Acești oameni sunt asemenea apostolilor. Nu vreau să creadă nici ei în învierea noastră, pânăce nu vor vedea-o cu ochii și nu vor pipăi-o cu mâinile. Ei nu-și aduc aminte, că Domnul a înfruntat pe apostoli, tocmai pentru această necredință a lor.

Sătul de scăderile trecutului, acești oameni, fără răbdare, așteaptă stări ideale. Ei n'au în vedere ranele trecutului nostru. Nu știu, că suntem puțini, foarte puțini și mulți sunt neîndemânatici. Scoși, cum am fost din toate deregătorile, n'am avut oameni pricepuți la toate. Trebuie să ni-i facem și cu puținii, ce îi avem, trebuie să umplem toate golurile rămase. Nime nu poate aștepta, ca pomul sădit acum, fie cât de bun, să fie așa de puternic și să aducă atâtea roade, cum numai peste câțiva ani va putea să aducă. În loc să-l clătinăm și în loc să tot mișcăm pomul sădit acum, datorința noastră este să-l îngrijim și să-l udăm.

Nu zic, vor fi poate scăderi, nu numai din neștiință, ci și din reavoință. Poate să fie vre-un funcționar, care să nu-și facă datoria și să umble și acum în era învierii noastre după interesele sale. Poate să fie vre-un comerciant ori vre-un industriaș, care și acum să abuzeze de strămoșii, în care se află deaproapele și să ia prețuri îndoite. Se poate! Faptele acestea sunt fapte de osândit. Nime nu le aprobă. Datorința noastră e să le arătăm și să cerem îndreptarea lor. Ele sunt fapte de moarte, fapte și nedreptăți, cari au prăbușit împărțirile răzimate pe astfel de fapte, ele sunt fapte, cari și-au luat răsplata, când rupându-se lanțurile s'au deslănțuit pasiunile.

Iubiți Credincioși!

Învierea noastră nu poate fi adevărată, nu poate fi statornică, dacă nu e alimentată, dacă nu e hrănită de aceeaș suflare de viață, care a și produs-o. Spiritul de libertate pentru toți, spiritul de dreptate, spiritul de muncă și de întrecere în bine, spiritul de frățietate, acest spirit al marilor puteri, cari ne-au chemat și pe noi la înviere, el, și numai el, va putea să statornicească învierea noastră. Numai așa am înviat cu adevărat, dacă cu moartea noastră vom

călca moartea, dacă, adevărat din suferințele vieții noastre din trecut vom ști să ne curățim de toate faptele egoiste și de toate faptele nedrepte, cari moarte au adus peste țările prăbușite. Atunci, și numai atunci, vom putea cânta și noi cu adevărat, zicându-o și despre învierea noastră națională: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le“. Amin.

Blaj, la sărbătoarea Bunei-vestiri 1919.

Dr. Vasile Suciș, m. p.
Vicar capitular.

In sfârșit!

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, cum în repetite rânduri am cerut, ca trupele românești să înainteze cât mai repede, pentru a elibera pe frații noștri, căzuți pradă barbariilor săcuiesti.

Numărul cel mai recent al ziarului „Patria“ scrie și el în acest sens. Reținem:

Armata maghiară atacă zilnic linia de apărare românească, pricinuind morți și răniți, în vreme ce armata română e silită a sta neactivă, ceea ce în mod firesc numai la ridicarea moralului nu poate contribui. Opinia publică românească e enervată și caută vina în tabăra proprie, deși știe toată lumea, că vina zace în afară de noi. Este deci mai presus de orice îndoială, că o atitudine pasivă în fața acestor împrejurări implică cel mai mare pericol național.

In judecarea dreaptă a acestui fapt Consiliul Dirigent cu răspundere în fața națiunii și a istoriei, trebuie să ia și va lua asupra sa inițiativa de a scăpa de această stare îngrijorătoare cauză românească. Credem, că Consiliul Dirigent va face bine, dacă va lua asupra sa răspunderea unei acțiuni proprii a întregului neam românesc, atunci când trebuie să aparate în contra dușmanului secular interesele proprii de existență.

Suntem siguri, că întreaga opinie publică românească stă la spatele Consiliului Dirigent, când acesta cere, ca armata română să răspundă provocărilor fără sfârșit ale bandelor maghiare și ca acum în ora unsprezecea să sară întreaga națiune română întru apărarea fraților chinuți și întru susținerea intereselor naționale periclitate. Vitejii oștași români, cari azi formează o puternică armată, ce dă chizeșie unei strălucite învingeri nu pot fi ținuți locului de considerațiuni, cari nu corespund realităților politice și militare.

O modestă observare.

— La proiectul reformei agrare. —

Intr'un număr al „Uairii“ am citit, că Rezortul agriculturii ar fi luat în proiect, între altele și împărțirea: „tuturor moșiiilor, cari dela 1905 încoace, 10 ani dearândul au fost date în arândă, sau au fost lucrate în parte“ și așteptând zădarnic, ca alții mai competenți în materie să-și spună cuvântul, după ce proiectul citat, dacă ar deveni lege, ar fi foarte daunator, ba chiar ruinător pentru multe familii românești de mici proprietari, — îmi iau voie a face următoarele observări și a cere Inaltului Consiliu Dirigent să binevoiască a cerne bine numitul proiect înainte de a deveni aeela lege.

Sunt la noi foarte mulți preoți, învățători și alți oficiali români, cari posed proprietăți mai mici sau mai mari, moșioare moștenite dela părinți sau primite ca zestre după soțiile lor. Foarte puțini dintre numiții însă, au avut norocul să fie puși în oficii și beneficii acolo unde le-a fost proprietatea și astfel au trebuit să-și părăsească moșioarele și să se strămute la depărtări mai mici sau mai mari ca să-și ocupe și îndeplinească slujba ce li-s'a încredințat din partea superiorităților lor. — Ce aveau să facă ei în atari cazuri cu proprietatea? Volens nolens, erau siliți a o da în parte sau în arândă ori a o vinde pe veci! — Mulți au și vândut-o, banii — ca banul — s'au isprăvit și azi sunt și fără bani și fără moșioară, dar cei mai mulți și-au tras pe samă și fiind oameni cu familie grea, au păstrat moșia cu scumpătate și s'au îndestulit cu sume bagate de arândă sau cu venite pe jumătate, fiind convinși că numai pământul formează o avere adevărată în toate timpurile și în toate împrejurările. S'au cugetat, desigur, și la acea, că la caz când capul familiei ar muri, dragii lui copii orfani și soția văduvă, nu ar fi siliți a se tot muta din casă în casă, nici ar fi avizați la mila altora, căci având moșioara păstrată, pe lângă preamodestele, — ba la noi preoții, — chiar ridicolele penziuni — ar avea și ei, un loc de adăpost și un trai modest, dar sigur. Un alt motiv, de a ne păstra moșioarele în decurnul timpurilor, cu orice preț, a fost și este și acela, că de multe ori se întâmplă la oameni cu copii mulți, că unul sau doi dintre ei, nu pot studia, nu pot face vre-o carieră, și în cazul cel mai rău — ne având aplicare mici la meserii îl pui la moșioară și în loc de a face din el un parazit, îl

faci *plugar* asigurându-i o subsistență grea și modestă, dar — cinstită. În sfârșit, cine ar putea înșira toate motivele ponderoase cari au îndemnat pe cei mai mulți preoți, învățători etc. români, ca să-și păstreze cu ori ce preț scumpele patrimonii moștenite?! Poate mi-se va răspunde, că pentru pământul împărțit ni se vor da bani! Ce bani, și câți bani?

Zic și eu și împreună cu mine zeci și sute: da, să se împartă moșiile acelor, *cari le-au dat în arândă de îmbuibăți*, cari fiind în oficii și beneficii grase, au considerat moșiile numai ca un obiect de lux, sau de un mijloc de-a putea lua bani împrumut, cari să-i cheltuiască în lăfăieri și îmbuibări, — dar să nu se ia moșiile acelea pentru câștigarea cărora au muncit *alături cu iobagii* generații întregi de preoți și alți români năcăjiți, în scopul de a păstra cu ori ce jertfe și a lăsa urmașilor ca moștenire — neprețuibilă în ziua de azi, — rodul ostenelelor de veacuri.

Să se dea țaranului, pământul *dușmanilor* și al *străinilor*, cari tot din *sudoarea noastră* l-au câștigat, dar necondiționat să se lase moșiile familiilor de preoți, învățători și altor slujbași români, cari am trăit și trăim cu greu în lume, și cari mai bucuroși ne îndestulim eu venite puține sau numai în parte de pe moșiile noastre, decât să înstrăinăm și să ne lipsim pe noi și copiii noștri, de ceea ce ne-a fost și ne este mai scump în lume: *pământul strămoșesc!*

Când le scriu acestea, nu sunt numai un Cicero pro domo, ci am convingerea tare, că sunt totodată și interpretul multor frați preoți, învățători și alți slujbași români, cari prin citatul proiect sunt amenințați și greu loviți, *deci videant Consules!*

Chirileu la 11 April 1919.

Ioan O. Handrea
paroh gr. cat. român.

Se recrutează

cu zor profesori pentru școlile de toate categoriile, câte trec de pe teritoriul transilvănean în posesiunea statului român. — Glasul de chemare a resunat prin rostul dlui Ghibu, secretarul de stat dela culte, cu ocazia petrecerii sale la București. Cei vizati vor fi citit cuvintele dlui Ghibu și vor fi apreciat și motivele juste, cari sprijinesc invitația, ce o face profesorilor de dincolo.

Noi am dat atâția dascăli țării românești, dela Gheorghe Lazar

începând și până la mulți muncenici nenumiți în istorie, cari nu numai în București au făcut pe dascăli și apostolii culturii românești, dar au trăit mulți o viață întreagă prin Dobrogea și la periferii, cu resignație și muncind din greu.

Se cuvine deci ca în momentele aceste, când avem așa lipsă de profesori și educatori să ne vină și statul român într'ajutor, plătindu-ne o veche datorie și dându-ne contingentul, de care avem pentru moment atât de mare nevoie.

Nu cunoaștem încă efectul ce-l va avea chemarea dlui Ghibu în cercurile profesorilor de dincolo și nu știm dacă aceia vor veni, precum au făcut-o atâția de ai noștri.

Am dori de bunăseama, ca glasul de chemare să nu fi resunat în pustiu. Mai ales, că cei invitați vor avea aici anumite prerogative, de a nu mânca pâinea străinătății pe la periferii.

Una însă e cert, că Regatul însuși nu e abundent în ceea ce privește personalul didactic și numai ce nu vom vedea că ne vor chema cei de dincolo: Veniți, cari puteți, căci e nevoie mare de profesori, învățători.

E lucru știut, că absolvenții noștri de teologie erau primiți întotdeauna cu brațele deschise dincolo de Carpați și pentru ei catedre erau destule, căci nici când dincolo puteri didactice suficiente nu au fost. Iar teologii noștri cu cvalificația lor superioară, cu râvna înăscută pentru educație și pentru școală au știut să se bucure de alese considerații pe acest teren.

Se va fi ameliorat oare aceasta stare de lucruri după războiu, când mulți profesori vor fi căzut pe câmpiile de războiu, iar alții — Ardeleni mai ales — de abia așteaptă momentul să plece spre plaiurile, unde li atrag amintirile a unor vremi îndepărtate?

Apreciam gestul dlui Ghibu, dar nu credem în vre-un rezultat remarcabil.

Noi trebuie să ne mărginim la forțele noastre, cari mai ales pe terenul didactic și de educație — har Domnului — nu sunt neînsemnate.

Respectabilul contingent al absolvenților de teologie, al preoților, cari au cercat odinioară să fie profesori, dar nu le-a succes, fiindcă aveam de abia câteva gimnazii românești, mai de grabă răspundeau acestei chemări, și credem că s'ar fi achitat cu cinste de chemarea aceasta.

Dar să li-se fi spus ceva pozitiv și precis. Pe condiții vagi, nelămurite, menite să-i expună la grele încercări și decepții, se vor afla puțini, cari

să-și părăsească situațiile și să vină la școală.

Teamă ne e, că la toamnă, când va fi vorba să deschidem școlile cu 400 profesori noi, ne vom pomeni, că nici pe departe nu vor fi suficienți ceice s'au prezentat la ocuparea posturilor. (p.)

Cătră cetitori.

Amânarea sinodului arhidiecezan implică și o eventuală amânare în achitarea abonamentelor și a restanțelor la ziarul nostru.

Pentru-ca aceasta amânare să nu se prea extindă, rugăm pe domnii protopopi și preoți, să se folosească de privilegiul vacanțelor de Paști, trimetându-ne abonamentul și restanțele, prin Clericii și studenții noștri, când se vor înapoia, la Dumineca Tomii.

Abonamente și subscrieri de acții la societatea „Unirea”, se pot efectua de altcum și prin băncile noastre.

Terminul de subscriere la aceste acții se amână din nou, pe timp nedeterminat, până se va limpezi situația în Maramurăș și Bihor.

Domnii abonați să nu-și uite de datoria ce o au față de noi, căci altcum — cum am mai spus-o — chiar apariția foiei, în forma ei de azi, e periclitată.

Redacția „Unirii”.

Informațiuni.

Zuturor cititorilor și colaboratorilor le trimitem, de sfintele Sărbători salutul creștinesc și românesc: Hristos a înviat! Neamul românesc a înviat!

* **Alegerile** pentru Constituanta sunt amânate pe luna August. Pacea pe atunci va fi semnată și alegerile se vor ține deodată în toată România Mare.

* **Liga** națiunilor și-a ales de sediu Geneva.

* **Tezaurul** nostru din Moscova se află în loc sigur sub bună supraveghiere.

* **Prințul** Carol a sosit la Brașov. I-s'a făcut o primire grandioasă.

* **Întrebare ce așteaptă răspuns.** Mă rog, ce e cu Ungurii, cari ar fi îndatorați la asentare? Rămân acasă? »Confrății« unguri, dincolo de linia demarcațională, inrolează pe toți românii — și pe copiii între 12—18 ani — iar pe femei le duc să muncească în tranșee.

Credem că suntem pe deplin îndreptățiți, să așteptăm un răspuns pozitiv la această întrebare, pe care o punem pentru a doua oră.

* **La Constanța** au fost arestați bolșevicii Moritz Fischerovici și Richard Mayer. Ei veneau din Odessa și aveau trei milioane ruble Kerenski.

* **In legătură cu cursurile de profesori**, în »Unirea« din Blaj au apărut câteva articole în cari se discutau condițiile de admitere la cursurile de profesori cari se vor ține în vara anului acestuia. Intrucât aceste articole cuprindeau unele aprecieri menite a stârni neîncredere mai ales printre preoții tineri doritori de a urma cursurile de profesori, am căutat să ne informăm mai de aproape asupra temeiniciei acelor aprecieri. Suntem în măsura de a putea comunica prin aceasta că temerile ivite n'au nici o bază. Absolvenții facultăților de teologie greco-catolică cad sub prevederile punctului 3 din alineatul C și deci sunt admiși la cursuri.

Luăm act de aceasta constatare semi oficială, care credem, că reclamă totuș un aditament în ordinul ministerial de sub discuție.

* **Trupele** grecești au avut mare victorie în Rusia de nord la Sorpsky.

* **Ziarele** din Paris scriu că căldură pentru o alianță româno-ceho-polonă.

* **Englezii** au părăsit cu toții Budapesta.

* **La Versailles** s'au făcut toate pregătirile pentru semnarea preliminarilor de pace.

* **Foamete** înfiorătoare în Rusia. În Petrograd au mai rămas abia 78.000 mii locuitori.

* **Tinerii** meseriași Români din Blaj, au onoare a Vă invita la Petrecerea cu joc, ce o aranjază Luni, în 21 April n. 1919 a doua zi de Paști în sala otelului »Univers«. Inceputul la orele 8 1/2 seara. Prețul de intrare: de persoană cor. 5 — de familie cor. 12 — Venitul curat e destinat fondului »Societății meseriașilor români din Blaj«. Contribuiri benevole se primesc cu mulțămintă. Dșoarele sunt rugate în cât se poate să se prezinte în costum național. Comitetul aranjator.

Revedere.

Doi prietini buni mi-au răsărit în cale. Doi prietini pe cari erau vremuri, când nu mai nădăduiam să-i întâlnesc.

Ne-am strâns mâinile cu căldură și ne-am pus să ne povestim pofaniile, de pe vremea când vijorul năprasnic ne împrăștiase la cele patru vânturi.

Eram numai trei, într'un ungher de cafea, cum obișnuiam „în vremea aceea“...

Ne priviam, cu mirare, pletele ninse pe la tâmpile și cutele ce ne brăzdau fruntea, retrăgându-se, la colțul ochilor, ca o rețea de paingin.

Îmbătrâniserăm cu zece ani, deși nu s'a scurs nici jumătate atâta vreme, de atunci.

Dar ochii rămăseseră aceiași. Aceeaș flacără jucăușă licărea în adâncul lor, aceeaș scântee, ce nu se stinge niciodată.

Cel dintâiu resfoi prin hârtii și-mi ceti versurile, ce le-a scris în urmă. Cetia cu acelaș foc tineresc, dar glasul avea un timbru de oțel, și ochii aveau scâpărări de fulger... Nu mai era vizionarul din tinerețe, ci însuș Duhul îndârjit al răsburării. Glasul lui răsbatea ca din adâncuri imenze, luând proporții furtunatice de vijor. Era glasul celui ce strigă în pustiu era; glasul unui om fără țară, într'un mediu ce nu voia sau nu putea atunci, să-l înțeleagă.

Vorbele îi curgeau, cu un torent de lavă, și ochii lui ațintiți în zare, remarcău valuri de sânge ce se revarsă; incendiul urla, ce răsbateau până la cer.

Al doilea îmi povesti de mizeriile, prin cari s'a strecurat, luptând în Galiția, sub steag străin. Un zimbet civic i-se fixase în colțul buzelor, în vreme-ce povestea imenzele stupidități, orori și suferințe, provocate de războiu.

După îndelungate sbuciumări și suferințe deșarte, trece granița, ridicându-și glasul pentru eliberarea fraților.

Cuvântul răsbatea așa de greu dar în urma urmei, a resbătut totuș!

Când să-mi încep și eu povestea, iau seama, că sunt singur. Cei doi prietini dispăruseră, ca niște nădaci.

Poate nici n'au fost aici, ci țam văzut, printr'o alucinație vizuală, evocată de dorul reverii.

Ei n'au fost aici; a fost însă sufletul lor, căci pe masa mea de scris stău deschise două volume noi: Oct. Goga: „Cântece fără țară“ și Oct. C. Tăslăuanu:

„Treiluni pe câmpul de războiu.“

Și, în vreme-ce răsfoiesc filele, la geam s'aud chloate prelungi și zornet de vioare. Flăcăii noștri, cu steaguri tricolore, pleacă la bătaie, într'un alaiu de nuntă.

Privesc cu drag în urma lor. Am senzația, că din cele două cărți, ce le am înainte, și din

alte ce s'au scris sau nu s'au scris, la noi, răsare Cuvântul, stăpânitorul și Călduza masselor.

Cuvintele Evangheliei de azi îmi sună în auz mai profunde, mai sguđuitoare, ca ori-când:

„Întru început era Cuvântul, și cuvântul era la Dumnezeu“...

„Și cuvântul trup s'a făcut și am văzut mărirea lui“...

Al. Ciura.

Latinitatea strigă din tranșee. *)

Din sborul larg ce 'mprejmuie pământul
Cobor la malul Dunării albastre,
Eu ce vă știu și visul și cuvântul
Și s' frate bun cu plângerile voastre.
La mine aveți scăparea și limanul
Deapurarea pe-a vremilor cărare,
Prin rostul meu vorbiți cu oceanul
Voi tulburate picături din mare...

Azi duhul meu fără popas vă chiamă,
Vă cere-a lumii nouă epopie,
Din mii de guri cu chiote de aramă
Latinitatea strigă din tranșee.
Voi unde sunteți, riu cumplit de patimi!
Urniți-vă, nu-i vremea de-a mai plânge;
Nevolnicii răscumpără cu lacrimi,
Durerile cari se plătesc cu sânge!...

Acolo 'n hora vijelii crunte
E clocotul visării noastre sfinte!
Veniți Români! Porniți-vă spe munte!
V'arată drumul morții din morminte.
Să nu uitați a veacurilor carte,
Veniți, veniți!... Căci adevăr zic vouă:
Ori vă mutați hotarul mai departe,
Ori veți muri cu trupul frânt în două!

Octavian Goga.

*) Din „Cântece fără țară“.

Floarea Paștilor.

Natura a trecut peste întâia beție a primăverii, a vieții reînviată... Ghiociei au trezit din somn toate suratele din pădure, viorelele, spânzul, brebeneii și salba de floricele roșii a tulinchinei, iar acum prin Aprilie, se usucă pe încetul, după ce și-au împlinit rostul, și-au săvârșit munca anului în republica pădurii cu desăvârșita ei împărțire a rolurilor, a muncii.

Aici saschiul, cu mândrele corole azurii, dincolo auriul grăușor și steluta albă te chiamă din depărtări să le admiri fericea și veselia, că se pot bucura de viață, de lumina soarelui, după ce arborii pădurii încă nu și-au desfășurat cortul adumbritor al frunzișului. Pretutindenea predomină însă covorul admirabil al coloniilor de paștițe, numite în graiul poporului i ardelean: floarea Paștilor galbenă și albă. Cea dintâi este mai comună. Zeci

și sute de indivizi se întovărășese într'un buchet admirabil de frunze verzi, încununat de florile de-un galben fraged, puțin portocaliu. Și nici nu sunt ele ceva flori deosebit de interesante, ca formă și construcție. Cinoi până-n opt-nouă foițe ovale formează potirul, care chiamă insectele la ospăț prin culoarea lor isbitoare. Petale propriu zise nici nu găsim. Staminele multe și mărunte încă sunt galbene, ajutând, ca să se impună floarea sburdalnicilor oaspeți din văzduh. Iar în mijloc se ascund modest pistilele, leagănul semințelor ce se vor desvolta în ele. Simple de tot sunt și frunzele, cari stău câte trei, ca un guleraș verde, în jurul codițelor de flori. Și totuș nimic nu-ți impune în pădure în acest sezon, decât chiar mulțimea acestor flori răsfatate, sglobii, cari te primesc așa de mândre, ca un grup de vesele școlărițe. Cu făptura la fel sunt florile Paștilor albe, foarte

răspândite prin pădurile de munte, dar ici-colo și la șes. Numai potirul alb, ca fildeșul le împrumută încă și mai multă gingășie și ca sororilor galbene.

Ce fragede și plăpânde sunt totuș aceste eopile ale zeiței Flora, ce-și ridică așa de sumeț capul în bătaia soarelui, desvălindu-și inimioara staminei și răsând cu sepalele lor strălucitoare!

Vântul, ploaia le indispune, amurgul inserării și frigul le supără. Repede își închid potirul, își pleacă mândrul căpșor, și așteaptă cu resemnare să treacă ceasurile de restricte, crivățul supărător și toate intemperiiile din „zilele babelor“.

Surizând se îndreaptă atunci din nou spre zarea de lumină a cerului strălucitor, și cântă un nou imn de primăvară cu glasul lor neînțeles de urechea omului pământean. Iar când bisericile creștine, după cântarea patimilor și a înmormântării Domnului răsună de troparele învierii, florea Paștilor, în tovarășia atâtor flori de pădure, înalță cântece de preamărire către matura biruitoare, către soarele ceresc, principiul vieții pământene, care îmbracă în verde crângul și florile în haine de sărbătoare.

În misticul cor al pădurii se ivesc zi de zi tot alte glasuri, timide la început, pe urmă tot mai biruitoare. Ciuboțica cucului, lăcrămioarele, dubrovnicul duc acum izonul, prohodind floarea Paștilor, crăiasa pădurilor — de odinioară. Dar ea n'a murit aievea, ci se pregătește în muncă tainică pentru o nouă înviere.

Prof. Dr. Al. Borza.

Note de drum.

Spre București.

Nu se mai putea să rămânem, ne făcusem de două ori bagajele, și tot de atâteaori trebuirăm, să ne invităm prietini, ca să consumăm provisiile. De data asta ajunse la rând ultima șoncă. Când colo: grevă generală de tren.

— Auzi nene! — îmi zise prietinel Ștefan, să știm, că stăm două zile închisi în odaie, dar până nu plecăm, nu ne mai arătăm.

— Foarte bine! — întări eu. Victor, — al treilea soț de călătorie, — va suna mereu la telefon, cerând informații de sosirea trenului.

— Ni-am înțeles! — spuse Ștefan cu accent de militar; fusese pe vremuri preot la armată.

Astfel deplin înțelegi, cu bagajele făcute, cu toate hârtiile

în regulă, ne hotărîrăm, să luăm trenul de 5^{1/2}, d. p. Era Vineri, pe Duminecă nădăjduiam să fim la București, — deși o seamă dintre ai noștri, cari fuseseră cu o săptămână înainte în capitala României mari, rideau cum se spune la noi, „pe sub mustață“, și înainte își făceau planul, cum să ne tachineze la întoarcere. Aș! Își găsiseră oamenii. Eu, care am fost de atâtea ori în București, sunt din firea mea atât de optimist, încât nu știu, ce lucru mare, ce neajuns, ce mizerie, m'ar scoate din sărite, și m'ar putea face, să mă desiluzionez! Ștefan și Victor adevărat, că n'au fost încă în vechiul regat, dar inima lor abia își putea încetina bătăile, când se gândiau, că vor pași pământul atât de scump al României.

În sfârșit sosi ultimul buletin dela gară: Trenul sosește ceva după miezul nopții! — Bine! suntem în ordine! trimiteți după trăsura! până atunci mai închidăm un pahar de vin în sănătatea gloriosului rege al României și a reginei Maria, mama tuturor Românilor!

Zis și făcut! Trăsura sosi la termin, încărcărăm bagajele, pline mai ales cu mâncare, căci se spunea, că în București e foamete (!) și plecarăm la gară.

Pe ceriu luna își făcea îndatinata cursă. Frigul se molcomise, vântul nu mai suflă, astfel, că puturăm în dragă voie, să ne uităm plictiseala, plimbându-ne de-alungul liniei, atenți la cel mai mic signal.

— Trenul n'a sosit încă nici în gara Teiușului! — spunea plin de răutate, un impiegat ungur.

— E încă tot grevă? — întrebai eu.

— Nu știu! — spuse el tainic. Dar un sublocotenent român, care avea inspecția, ne liniști: Trenul personal a sosit deja la Teius, peste o jumătate de ceas va fi aci! — și ca și cum ar fi voit să întărească cele spuse, signalul lovi clopotul de trei ori.

— E pentru noi? — întrebă careva:

— Nu! — se aversează trenul dela Brașov.

— Și până atunci, — adause sublocotenentul, — poștiți la o țuică, am ceva prima!

Se înțelege, că invitarea a fost primită cu plăcere, frigul cerca să pună stăpânire pe noi.

Pe la 3 ceasuri dimineața trenul sosi. Grație prietinelor noștri, un mic compartiment trebui să se golească pentru „delegația“, care merge la București în afaceri școlare!

Astfel, puturăm călători neconturbați până la Brașov.

Pe la 12 ajunserăm la Brașov, unde trebui să debarcăm, ne-

vând legătură cu București până a doua zi dimineața la orele 5 resp. 7. Dumnezeu era cu noi. Încă la gara Sighișoarei, întâlnirăm un alt prietin, pe simpaticul doctor Liviu Câmpian, care venia dela Sibiu, unde fusese la congresul profesorilor, delegat să reprezinte pe dl ministru al cultelor, dr. Angelescu. El angajă repede două camere, într'un local aproape de gară și ne asigură, că a doua zi, avem să călătorim bine. — Și până atunci, să vizităm Brașovul!

La 5 dim. eram în tălpi. Doctorul, care știa cum se călătorește pe astfel de vremuri, ocupase cu soldatul său un compartiment, în care nu permise să intre nime. Acelaș lucru se repetă și la Predeal, astfel, că pe când lumea scribură pe coridoare, noi înfășurați în paltoane, învăluți pe picioare cu pături călduroase, mulțumiți închideam ochii, lăsându-ne în brațele somnului. Seara ajunserăm la Ploiești. De teamă, ca să nu ne ocupe cineva locurile, câștigate și ținute cu sudoare, — nici nu cutezarăm să ne dăm jos din vagoane, ca să vedem vestitul restaurant al scriitorului Dobrogeanu-Gherea. În schimb trebuirăm să îngăduim, ca lumea să între în vagon, căci afară să lăsase un frig ce te pătrundea. Între ceice se refugiară în vagonul nostru din pricina frigului, era și o țărăniță de pe la Mărgău, care venia să-și cerceteze bărbatul, pe care nu-l văzuse dinainte de războiu. Naivitatea povestirei, limba foarte impestrițată cu maghiarisme, — distrăgeau mult publicul, așa, că vremea trecea și fără să băgăm de seamă, prin gîmurile vagonului, începură a se ivi becurile electrice ale capitalei. Trecuseră 12 noaptea, când sosirăm.

— Aveți unde trage? — ne întrebă un medic, cu care veniam dela Predeal, și care ne spusese atâtea din pățaniile sale pela spitalele Crucii roșii.

— Nu, — răspunsei eu, — dar sper să găsim o cameră pentru trei. Eu știu să fiu obraznic!

— Pentru cazul acesta e o bună însușire, — observă el surizând, — dar la tot cazul vă recomand, să treceți pela comandantul gărei și să luați dela el un ordin, ca să fiți găzduiți la ori ce hotel, unde vă veți presintă.

Am ascultat sfatul și am privit la rîndul nostru surizând pe dl doctor, care trebuia să aștepte, până ce noi, cari sosirăm la otelul „Împăratul Traian“ în urma lui, ne luarăm în primire camerele, nu una, ci trei, căci doară veniam în delegație

dela Blaj, eram compatrioți cu proprietarul otelului, pe care îl știam de mult, aveam ordin dela comandantul gărei și — eram împodobiți cu o atât de prețioasă virtute!

A doua zi era Duminecă 26 Ian. n., ne scularăm de timpuriu deși durmirăm puțin, doriām să mergem la biserica pâr. Bălan.

— Ei bine! — începui eu în drum spre biserică, — unde ați văzut voi ravagiile războiului? Acelea câteva vile zdrobite la Predeal, ori deteriorarea liniei ferate pe alocurea, ori urme afunde de camioane grele pe străzile Bucureștilor? așa! ori fi fost, dar au trecut! Românul din țară și pot spune de pretutindenea, se aseamănă de minune cu *Bradul*, din o poezie, al cărui autor nu-mi vine în minte:

E un copil de munte, ce-i iarna,
vara verde,
Intocmai ca și omul cu suflet
vitejesc,
Ce'n voie și nevoie curajul său
nu'l pierde

Și-al cărui peri pe capu-i de
grije nu albesc.

Văzuta-ți voi splendorii brașov
acoperiți cu zăpadă pe la Bușteni și Sinaia, cum își ridică falnici vârfurile spre cer, ca și cum n-ar fi văzut hoardele nemțești nesătule furând și jefuind bogățiile țării? Nici că le pasă! Aceia au dispărut, acoperiți de noaptea rușinei, imprătiați prin toate țările, ca un neam bătut de Dumnezeu, dar Românul e tot aici, stă tot în picioare, deși poate pe o clipă puhoiul dușman a încercat să-l ingenunche. El reclădește zidurile ruinate, restaurează drumurile nimicite și vesel astupă urmele dușmane, privind cu recunoștință Ceriul, care l-a mântuit din toate primejdiile.

— Se vede, că-am ajuns — spune Victor, care n-asculta vorbele mele ci privea cu admirație frumoasele clădiri din capitala noastră: Ne oprirăm la fața bisericii stului Vasile, din strada Polonă.

A. C. D.

Înviere...

Pășind abia ... și blând și milostiv
Spre răsărit un singur om apare
Cu spini e fruntea Lui împodobită
El cade-ades... Se-naltă cu-ndurare...
Și pleacă iar cu groaznica povară
Nemăsurând cu blânda Lui privire
Nici drumul nesfârșit, care mai este
Până la locul crunt de pătimire...

Dar ... iute, toate neamurile lumii
În uragan de hohot izbucnesc
Că-n soartea Lui, amară fără seamăn
A lor dureri și patimi își găsesc.
În nesfârșit convoi în urma Lui
Vin cei jertfiți vin mii și milioane
O lume-ntreagă înecată-n sânge...
Un secol — făt născut întreg în rane...
.. Strigătul lor se schimbă-acum în blestem

Și pumnii către ceriuri se ridică
>Ai răs de Fiul Tău, de toți orfanii
Cine va fi Părinte să-ți mai zică
Fanlăra cea sinistră las' să'nece
În țipetu-i întreaga lume moartă
Și-adună-n jurul Tău țări de cadavre
Cari vin să-Ți sfarme-a ceriului Tău poartă
O! că n'avem foc s'aprimdem ceriul
Ca să-l vedem odat' măcar în scrum
Să rădem și noi prăbușiți cu dânsul
Cum răzi și Tu de cei orfani acum...

II.

E noapte-acum, o noapte albă sfântă
De veghe stau creștini înlăcrimați
La fiecare vatră-i veselie,
Căci s'au re-ntors toți pribegiții frați.
Și-n ceasul tainei ochii lor stau țintă
Spre Răsăritul vecinicei lumini
>Creștine frate, nu căta cuvântul
De vrei în noaptea asta să te-nchini...

Dar dintr'odată din Golgota-'n flacări
Se smulge Dumnezeuul Invierii
Strălucitor, cu crucea sfântă-'n mână
In toată pompa groaznică-a puterii
Și sus ținând pe-o clipă sfânta cruce
Mai sus o-'nalță-'n mâmile-amândouă
>Ești, ești noroadelor jertfite
I-aicia Pacea ce v'am dat-o vouă...<

In blând avânt se'nalță flămurile
Cari au slujit sub ocrotirea Lui
Se strâng din patru unghiuri ale lumii
Noroadele, ca ieri a nimănu
Tot vin în cânt ceresc de preamărire
Fără sfârșit și iată-'ntreg pământul
E un singur templu sfânt de închinare
Și singur preot e Hristos Cuvântul...
De flacăra de pe altarul Lui
Topitu-și-au și munți și marea vadul,
Inăbușit ca Iuda — geme numai
In depărtări neauzite iadul...

Ești, ești noroadelor-'n noaptea asta
Că-a voastră-i sărbătoarea-a tuturor
Căci s'au urnit din vecinica lor pace
Enorme continentele cu dor
Și-'mbrățișate-așa rămân jurând credință
Pe veci, de veci bune surori să fie
Iar peste lumi plutește duhul vieții
Și-al fericirii nouă, ce-o să vie...!

Ovidiu Hulea.

In spital.

Dintr'un somn greu s'a trezit bolnavul. De abia crede, că e încă pe lumea aceasta cu soare și glas omenesc. Prin cumplite dureri a trecut ieri, iar spre seară a început să tremure. Era tremurarea morții. Un cias, poate o clipă, mai avea numai...

Azi nu mai simțește nici o durere, nu mai slab e, nu se poate mișca.

Avea-va oare norocul acela? O să-i vină și lui cineva, dintre cei pe cari îi dorește zi și noapte de doi ani încoace! Să vină, să povestească. Are atâtea de spus și n'are cui le spune.

În jur de el tot șoapte, tot plâns nădușit. Câte o mamă, vre-o soră, se apleacă asupra feciorului, fratelui, îl netezește pe frunte, îl mângăie.

Fiecare bolnav își are pe cineva. Puțini sunt, ca să n'aibă pe nimeni.

El încă își are pe ai lui, dar aceia sunt departe. Atâtea dealuri, atâtea văi îl despart și mai e dealungul Carpaților linia de bătae, care nu îngăduie pe mamă la copil și pe copil la mamă.

Nu mai dorul, ca să-i mai vadă odată, îl ține în viață.

Poate să mai facă Dumnezeu o minune, baremi în clipele aceste! Baremi unul să vină să stea lângă el. La fiecare pas se

cutremură. Un ceas, o clipă să aibă și el pe cineva lângă sine.

Si tremură buzele de duișie, muschii obrazului îi se adună...
— Sermanii mei!

Acasă tot inimă rea, tot lacrimi vor fi. După el vor plânga toți, că s'a dus în bătae și nu o să mai vină. De doi ani carte n'au primit dela el, că baremi trăește.

Ce zile vor mai avea și aceia! Cu câtă groază îl vor fi petrecut pe drum, când e plecat să treacă Carpații.

Si veneau iarăși clipele acele de pe poiana Neamțului în minte.

Cum se acăța pe pietri, cum se târâ noaptea pe plaiu și locuri neumbrate, ca să nu fie prins. Din fiecare nor de întunecare aștepta să trăsnească o pușcă, să rămână pradă vulturilor pe locurile acele sălbatice. Căci aci nici pământ nu e, ca să-i acopere trupul.

Un strigăt de alături îi taie firul gândurilor.

— O mamă, mamă!

Își întoarce capul spre celce suspină. Vrea să vadă ce e.

Acela era cu ochii închiși și tremură. Capul i-s'a plecat pe perină și două părce uscate îi strălucesc pe obraz. Se sbate încă odată, apoi stă țapăn nemișcat. Doi soldați vin, privesc la el, îl copâr — a murit.

Măne altul va fi în locul lui. Fiecare face loc altuia, când moare.

Se cutremură. Îl prinde iar groaza de moarte. Își acopere fața și plânge.

— O mamă, mamă, suspină și el, zicând mai mult după celce muri în minutul acela.

El nici baremi mamă nu are.

Din povești o cunoaște numai, din poveștile bunicii. Ca de o fată de împărat îi vorbea de ea. De douăzeci de ani a fost, când a murit, cum va muri el acum. Primăvară a fost și atunci, cum primăvară e acum. Verzi erau luncile și crețe pletele pădurilor.

Și tot bunica îi spunea povestea. Cum l'a strâns la sân, cum l'a culcat lângă ea, până ce s'a stins. Cu mâmile înțeleștate stătea pe după gâtul lui până ce a slăbit din puteri și a adormit.

El nu înțelegea atunci din cele ce-i spunea. Vedea numai cum bunica toarce și se cânta după fata ei, după mama lui.

— O de-aș avea baremi mamă!

I-se împăingenesc ochii îi se înleștă degetele. Dispar pe încetul toate dinaintea lui — adoarme.

Deodată se deschide cerul în fața lui și din albastrele zări o figură albă se coboară lângă el. Se așază pe marginea patului și privește lung, înduioșat la el.

El o cunoaște și nu știe de când. E vre-un inger al Domnului, trimis din cer să mângăie pe cei părășiți.

Privește din nou la femeia, ce șade lângă el și lacrimază.

Se sgudue bolnavul, își aduce aminte. Ochii îi sunt ai ei, fața asemenea. E cum îi spunea bunica — e mama lui.

— O mamă, Tu nu m'ai lăsat!

Își ridică mâmile atinse de răceala morții spre ea. Își adună încă odată puterile sleite și cearcă să-și ascundă capul la sânul ei. El niciodată n'a gustat dulceața sânului de mamă. Pe el nu l'a strâns nime cu dor la inimă, nu l'a sărutat nime când adormea. Acuma, baremi acuma!

Se simte deodată cuprins în brațe, netezit pe frunte, sărutat. Mama își strânge copilul la sân, îl învâluie cu dor din cealaltă lume. El e fericit, zimbește. E fericit, și-a găsit mama și mama copilul. Stau îmbrățișați amândoi și plâng de fericirea revederii...

* * *

Pe când raza cea dintâi a soarelui pătrunde prin ferestrele spitalului, el stă nemișcat, cu zimbetul fericii pe buze.

Soldații vin, îl pipăie și trag țolul peste el.

— A murit.

Oct. Priu.

**Preoți! Învățători!
răspândiți „UNIREA
POPORULUI“ prin-
tre săteni.**

Golgota.

*Căldu 'n patima lor neagră
Rânjesc sătui de beutură,
Rânjesc scuipându-te în față
In crudele lor injurări,
Și de răbdarea Ta adâncă
Li-se înecă ochii'n ură —
Un neam pătat de necredință
Învins de-o vremei răzbunări.*

*În purpură se 'mbracă-apusul,
Apusul unei lumi ce moare,
Căldii-ți sparg cu lancea pieptul,
Ești mort, sau ei sunt astăzi orbi?
Pe cruci își pleacă fruntea hoșii
În cea din urmă sbuciumare,
Și croncănind pustiu coboară
Din zări cernite-un stol de corbi...*

*Din fruntea Ta înlănțuită
De ghimpi, cad picuri reci de sânge
Ceri apă, ei îți toarnă cupa
Învolverată cu venin,
Tu bei, căci crezi în nemurire
Isuse... Și Fecioara plânge
La crucea Ta când răd căldii
De pieptul Tău de sânge plin.*

*Ai fost legat în lanțuri grele
Și crucea Ț'ai purtat-o 'n spate,
Ai fost bătut și 'nchis în temniță
Ș'acum pe cruce Te jertfești,
Și huiduit ai fost de-o lume,
Vândut de propriul Tău frate,
Ba și mai mult, Ț'ai dat viața
Prin Tine să ne mântuiești.*

*E tot mai neagră inserarea
Și corbii vin tot mai aproape,
Li-e dor de sânge și de carne
Și Tu ești Doamne încă viu,
O nesfârșită suferință
Se lase pe o Tale pleoapă,
E negru cât zărești cu ochii
Și pe Golgota e pustiu.*

*Ș'acum e cea din urmă clipă
Aureola nemuririi
Pe capul Tău acum coboară,
Căldii-au înlemnit și tac,
Și ca o rugăciune sfântă
S'aude glasul mântuirii:
>Părinte, iartă-le greșala
Căci sunt copii, nu știu ce fac!...*

Iustin Ilieșiu.

Sentinela.

Soarele se apropia de sfințit. Celea din urmă raze abia se mai zăriau printre crengile cari se legănau ușor în bătaia vântului de seară. După o zi de furtună — peste lunca împrejmuită de pădurea de mesteacăn — se întipărise o liniște ea de mormânt. Ion Pascu — primise ordinul să fie sentinela pentru seara aceea în fața tranșelor inimice, și la cea mai mică mișcare ee va observa, că se îndreaptă spre pădurea noastră din partea dușmanului, trebuia să avizeze de urgență pe sentinela din marginea satului unde se află armata retrasă să odihnească.

Cătră miez de noapte un pocnet de pușcă venit dinspre inimie a cutremurat înfiorător liniștea nopții — prevăzând un atac de surprindere, ca la un semn magic s'a întors într'un picior și a început să fugă prin pădure să anunțe cecalaltă sentinela... În puterea nopții — jertfă a datoriei — fascinat de sentimentul mării răspunderi eră preocupat de chemarea lui de sentinela cât și-a uitat, că fuge prin pădure...

Abia făcū câțiva pași în fugă izbindu-se într'un arbore din față și în clipa următoare se și rostogoli gemând înăbușit de durere. O veche rană de glomț încă nu deplin vindecată începe să-i sângereze din nou, puterile îi slăbiră cu iuțala fulgerului și rămase ca săgetat de o putere nevăzută stringând țevă dela pușcă și cercând să se scoale. Eră singur și nu putea. Ar fi vrut să se așeze undeva să se odihnească, dar sângele țişnea din rană furnicându-i prin întreg trupul săgetături adânci de durere. Incerca din când în când să se ridice de pe iarba udă de sânge proaspăt, se ridică într'un cot dar fulgerat în răstimpuri de un junghiu puternic prin picior, cădea iarăși pe iarba mătăsoasă, convingându-se, că deacum toate sunt înzădar. Nici dintr'o parte nu se mai auzia nici o mișcare. Nici dinăpre inimie, nici dinăpre sat... și liniște ca de mormânt se instăpânise peste pădurea albă de mesteacăn și de când umbrele înserării s'au scoborit înfiorătoare peste luna pustie o teamă de moarte îi cuprinsese întregă ființa. Sângele țişnea într'una. Rana i-se desfăcea tot mai adânc ca sfredelită de un aspru cuțit. Sângele îi curgea tot mai năvalnic și nu putea să-și mai ajute nimic în acestea clipe de o grea încercare pentru el.

Fiori de friguri îl cuprindeau din cap până în picioare și o sete mistuitoare îi ardea întreg trupul. În pustiu nopții ar fi vrut să-și poată închide ochii numai pe câteva clipe, să-i treacă din gând înfiorătoare singurătate, și apoi dulci vedenii să se coboare în vis și să-l mai mângâie pentru cea din urmă dată înainte de a se stinge...

Pleoapele, ca de plumb s'au coborît peste ochii obosiți de neodihnă și a adormit... Vedeă într'o senină închipuire căsuța lui din sat gătită de sărbători și pe Mărina nevastă-sa cu ochii plânși îmbrăcând pe Niculiță cu pieptărelul cel nou să se ducă la sfânta slujbă a patimilor să se roage împreună pentru Tăticul dus de-acasă de atâta amar de vreme...

Și vedeă ingenunchiând pe

Niculiță înaintea icoanei lui Isus îngânând cu sfilă după mamă-sa: *In numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sfânt* — stropind cu o lacrimă fierbinte icoana... Răstignirii.

Săgetături tot mai dese l-au trezit din această dulce visare... sfârșindu-l de durere, departe de toți — jertfă a datoriei. Pe când își dădea cea din urmă resufare, dede parte îi părea, că aude glas duos de clopote vestind... *Invierea*.

I. Pop de Zăicani.

Printul nostru.

Pe malurile Târnavelor argintoase, ce curgeau domoale în alvia lor lină, plecau satele noastre albe, însuflețite, cu rami verzi în mâni, să vază cu ochii visul lor implinit, să salute pe cel ce va purta în mâna lui biruitoare tainele viitoriului unui neam, ridicat la putere prin vitejia lui.

Blajul, asupra căruia se descărcară zădarnic, toate fulgerile menite să-l zdrobească, tresăria de cinstea meritată.

Iată-L în mijlocul nostru, în glas de clopot, impresionat de bineventarea unui preot mare, nins de flori, ce i-le aruncară gingașele fecioare.

A venit să se închine altarului, unde a ars ca într'un vulcan adânc, atâta foc.

Ochii săi frumoși, albaștri, calzi de focul tinereții, privesc cu dragoste și cumpănesc mărimea jertfei, ce s'a adus în acest cuib de apostoli.

Privirile umede de fericire a mulțimii îi scaldă făptura Sa mlădioasă și chipul blond, ce radiază ca luceafărul nemuritor al serii.

În valuri vapoase se ridică rugăciuni spre norii aurii ai oeriului pentru sănătatea și vieța Lui, simbolul de mântuire, de triumf și înălțare a unui neam harnic și atât de dușmănit.

Lira Carpaților i-a dus la inimă toate visurile noastre și dascălii lui cei vrednici i-au deschis cartea neamului, din care s'a adăpat sufletul lui setos de lumină.

Printul privește atent și serios defilarea flăcăilor săi, ochiul său descopere vitejia lor și un val de căldură îi năvălește în inimă. E dorul de luptă, e focul de biruință și vitejii în fruntea acestor ostași de oțel.

Printul nostru este floarea superbă a unor copaci încărcăți de roadă. El este un suflet mare, un suflet desăvârșit un suflet de viteaz, ce-și croește cărările spre înălțime, ca vulturul, până la marginile infinitului.

Dumnezeu să-L aibă în paza Sa!
Elena din Ardeal.

MAI NOU.

Comunicatul oficial din ziua de 17 Aprilie 1919.

I. Frontul de Est: În sectorul Akerman flotila noastră a scufundat la Maiaki un șlep și două remorhere. — În sectorul Tiraspol trupele ucrainiene au bătut pe bolșevici la Malaesti și au incendiat satul Ploșca. — Pe restul frontului liniște.

II. Frontul de Vest: În noaptea de 15—16 Aprilie inamicul a atacat pe frontul de Pietriș (N. V.) Ciocarlan, Hadad și Giortelek, Țiganii, D. Hocinului (Nord Ciucea). Atacul a fost respins. Trupele noastre trecând la ofensivă au ajuns până la ora 12 în ziua de 16 (adecă în timp de 5 ore Not. Red.) pe linia: Hadad, Hereclean, Igeriște, D. Balatruc, D. Danilei, Vașcău, Gura Honțului, Soborșin.

Trofee: S'au capturat 5 obuziere de 100; 30 mitraliere, foarte multe arme și mari cantități de munițiuni. S'au făcut numeroși prizonieri.

Pierderi: Morți: 2 ofițeri și 19 soldați, răniți 8 ofițeri și 86 soldați. Disparați: un ofițer și zece soldați.

Pierderile inamicului sunt foarte mari; numai în sectorul Crișului Alb s'au îngropat peste 300 cadavre. — Operațiunea continuă.

Marele Cartier General.

*

Intreg Ardealul în fierbere entuziastă.

Populațiunea primește trupele cu însuflețire de nedescris.

Din rapoartele ce ne sosesc din Deva, Gherla și Cluj:

Trupele sunt primite pretutindenea cu un entuziasm ce nu se poate descrie. Populațiunea satelor scăpate de sub jugul blăstămat cade în delir de entuziasm. Bucuria Românilor nu mai cunoaște margini. Bătrâni și copii, femei și bărbați ies în fața trupelor și le salută cu lacrimi de bucurie în ochi.

Lățindu-se vestea atacului general pe frontul de vest, a produs în toate centrele o nemaipomenită fierbere. Corespondenții noștri ne raportează în termeni entuziaști despre veselia și mulțumirea, care a cuprins inimile tuturor. Ne este imposibil să înregistrăm toate amănuntele. („Patria“).

Licitație.

La 1 Maiu n. 1919 a. m. se vinde în licitație publică mobilularul rămas după repausatul canonic Dr. Victor Smigelschi, și anume: mobile de salon, oglindă, mese de scris, scaune și altele. Licitarea va avea loc în Blaj la fosta locuință a repausatului.

(51) 1—1.

Concurs.

Cu 1-a Maiu st. n. se începe în Sibiu al doilea curs de telegrafie împreună cu serviciul mișcării pentru viitorii funcționari ai căilor ferate române. La acest curs se vor primi 50 elevi.

Invităm pe tinerii trecuți de 18 ani, neînrolați în armată, cari au aplicare la acest serviciu, să se însinue în persoană, în biroul nostru de mișcare (Sibiu), strada Scheviss 3, etaj II. ușa 84), până la 26 Aprilie st. n.

La curs se primesc aceia, cari cu testimoniu documentează

că au absolvat 4—8 clase medii. Dacă rămâne loc excepțional se vor primi și absolvenți ai claselor 2—3 medii, cari în altă privință se vor afla apți de acest serviciu. Eleve sub aceste condiții încă se primesc.

Afară de testimoniu școlar toți să aducă cu sine extras de botez și adeverință morală.

Cursul va dură 4 luni și elevii vor primi ajutor zilnic 10 cor.

După absolvarea cursului elevii și elevele vor fi plasați la diferite Stațiuni la serviciul activ.

Impărțiți la gări toți elevii și elevele vor avea posibilitatea să învețe și serviciul comercial, din care separat vor fi examinați, iar pe urmă vor fi denuși definitiv cu leafa stabilită în regulament, ca funcționarii ai căilor ferate române.

Consiliul Dirigent Român
Resortul comunicației.

Bohatiel,

(49) 3—5. secretar general.

Numărul cenzurat de: OVIDIU HULEA.

Director: ALEXANDRU CIURA.
Redactor: Ovidiu Hulea.